

ประวัติศาสตร์ของวัดไทย

History of Weights and Measures in Thailand

ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๐

ประเทศไทยรู้จักใช้วิธีชั่งตวงวัดกันแพร่หลาย มาแต่โบราณกาล วิธีที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่วิธีของไทย จีน และวิธีของฝรั่ง ซึ่งมีพิภพอัตราไม่เท่ากัน ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อความเจริญในการค้าขาย

พ.ศ. ๒๔๔๐

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่๕) มีพระราชปณิธานที่จะวางระเบียบการชั่งตวงวัดให้มีหลักฐาน จึงลงเป็นหนังสือของกระทรวง

Before 1897

Thailand has widely implemented metrological methods from time immemorial. The most common methods has been Siamese, Chinese and western. Such varied units of measurement have hindered trading developments.

1897

The King Chulalongkorn (Rama V) has expressed a desire to set up

เครื่องชั่งแบบมาตรฐานของนายตรวณ
มาตราชั่งตวงวัด

เครื่องชั่งตราช ใช้สำหรับ
ชั่งสิ่งของมีค่า

เครื่องชั่งก้ามปู ใช้สำหรับชั่งของมากมาย
และไปรษณีย์ภัณฑ์

เครื่องชั่งแบบโรเบอรวัวล ใช้สำหรับชั่ง
ยาสมุนไพร ส่วนประกอบของยา
ในร้านขายยาไทยโบราณ

เกษตรพาณิชย์การในการวางระเบียบในเรื่องนี้ ซึ่งเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ได้คิดที่จะใช้วิธีมาตราเมตริกเมื่อ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) แต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ

a law of metrology as a benchmark. Chaopraya Surasakmontri has come up with the idea to implement the metric system, but the idea has not been materialized.

พ.ศ. ๒๔๔๔

เจ้าพระยาเสวตรวิมลฉัตรในขณะนั้นได้กระทรวงเกษตรพาณิชย์การ ได้รวบรวมเอาเฉพาะการตวงขึ้นมากพิจารณา เพราะเหตุว่าประเทศสยามมีสินค้าข้าวที่จะต้องตวงซื้อขายเป็นสินค้าสำคัญจึงได้ร่าง พระราชบัญญัติ ตัดราคาขึ้นมาก ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีทั้งชั่งและการวัด

1901

Chaophraya Dheveswongwivat, the Minister for Agriculture, has raised a particular issue of measurement into consideration since Siam had rice as its main commodity, which has to be determined by volume measures. An act on volume measures had been drafted.

พระโอรสองค์ที่ ๖๖

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า
ด้วยมีพระโอรสองค์ที่ ๖๖ ซึ่งอยู่ในตำแหน่ง
ว่าสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ แต่ยังมีตำแหน่ง
ขาดไปให้สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ทรงควบคุมราชการในตำแหน่งที่ว่างอยู่
ไม่ได้กำหนดเป็นแบบเดียวกัน แต่เดี๋ยวนี้
ก็มีเครื่องราชูปถัมภ์อยู่ตามอย่างเช่นตาม
แต่การที่ทรงอยู่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ถ้ามีเหตุ
แต่การที่ทรงอยู่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

พ.ศ. ๒๔๔๕

รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มมาตราการชั่งและวัดเข้า
ด้วย เจ้าพระยาอภัยราชา (Mr. Rolin Jacquemyns) ที่ปรึกษาราชการ
แผ่นดิน กับนายพลเสนาบดีที่ปรึกษากฎหมาย ได้ร่าง "พระราชบัญญัติ
วัดตองและชั่ง" ร.ศ. 119 ขึ้นใหม่ โดยบัญญัติให้ใช้เป็นวิธีเมตริก

พ.ศ. ๒๔๔๖

รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อ
พิจารณาว่าควรใช้เครื่องชั่งตวงวัดใดจึงจะเหมาะสม และคณะกรรมการ
ได้ ถวายรายงานกราบบังคมทูลว่า ควรใช้วิธีเมตริกเป็นแบบเดียวกัน

1902

The King Rama V has passed it to legal advisors for review and
revision and to have the weighing and measuring instruments.
Chaophraya Apairaja (Mr. Rolin Jacquemyns) and Mr. Chleser,
the advisors, have drafted a Weights and Measures Act

1905

The King Rama V has been graciously pleased to establish
committee to determine which one of the metrological systems
should be adopted. The committee has concluded that the

เครื่องชั่งสปริง ได้สำหรับ
ชั่งข้าวสายอินค้ำ

เครื่องชั่งอิน ได้สำหรับชั่ง
ข้าวสายอินค้ำ

กะหนาทองและสัดทองเป็น
แบบมาตราเครื่องตองของแห่งใต้ตอง
ข้าว และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

ตุ้มน้ำหนักแบบมาตรา ได้เป็น
แบบมาตราสำหรับตองตอง
ความเที่ยงของเครื่องชั่ง

พ.ศ. ๒๔๕๒

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6)
เจ้าพระยาอภัยราชาประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการได้ทำหนังสือ
กราบบังคมทูลว่าเห็นควรที่ประเทศสยามจะเข้าร่วมในอนุสัญญาระบบ
เมตริก (Metric Convention) และกระทรวงเกษตรธิการจึงเริ่ม
ทำการติดต่อกับสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศในเรื่องการขอเข้า
เป็นสมาชิก

พ.ศ. ๒๔๕๔

รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทยเสนาบดี
กระทรวงพระคลัง และเสนาบดีกระทรวงนครบาล ประชุมปรึกษา

metric system should be adopted.

1909

In the era of the King Rama VI, Chaophraya Wongsanuprapan,
the Minister of Agriculture has approached the International
Bureau of Weights and Measures to apply for a membership.
Finally,

1911

The King Rama VI, has ordered the ministers of interior,
finance and municipality to hold consultation on the matter.
The ministers held consultations and recommended to the

ทำควมเห็นในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง ที่ประชุมทูลเกล้าฯ ซึ่งถวายรายงาน
ควมเห็น ว่าควรรับแบบวัดอเมริกาได้

King that Siam should adopt the metric system
1912

พ.ศ. ๒๔๕๕

ประเทศไทยได้แจ้งควมอ้างที่จะขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกไปยังสำนักงาน
ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างประเทศ ที่ประเทศฝรั่งเศส และได้เข้าเป็นสมาชิกในนี้

Thailand has submitted a letter of intent to the Interna-
tional Bureau of weights and Measures (BIPM) in France,
and the country has been granted a membership

พ.ศ. ๒๔๖๖

รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ ให้ตรา "พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดองวัด พระ
พุทธศักราช 2466" ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายว่าด้วย
มาตราซึ่งดองวัดของประเทศ และได้เข้าเป็นสมาชิกในนี้

1923
The King Rama VI has been graciously pleased to enact the
"Weights and Measures Act, B.E. 2466" as the country's master
law on metrological units In the following year, the first ministerial

เครื่องตวงของเหลวชนิดทองเหลือง
ใช้สำหรับตวงของเหลว น้ำปลา
น้ำมีน้ากาด ของเหลวอื่น ๆ

เครื่องหมายค้ำรับรอง
(ตราของบนนอกของครุฑ)

เครื่องตวงชนิดกบเป็นแบบมาตราเครื่อง
ตวงของเหลวสำหรับตวงของ
ควมแท้ของเครื่องตวง

เครื่องวัดควมยาวแบบมาตรา
พิกัดกำลัง 1 เมตร

ฉบับแรกขึ้นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติตั้งเกล้า

regulation has been issued for the execution of the Act.

พ.ศ. ๒๕๓๔

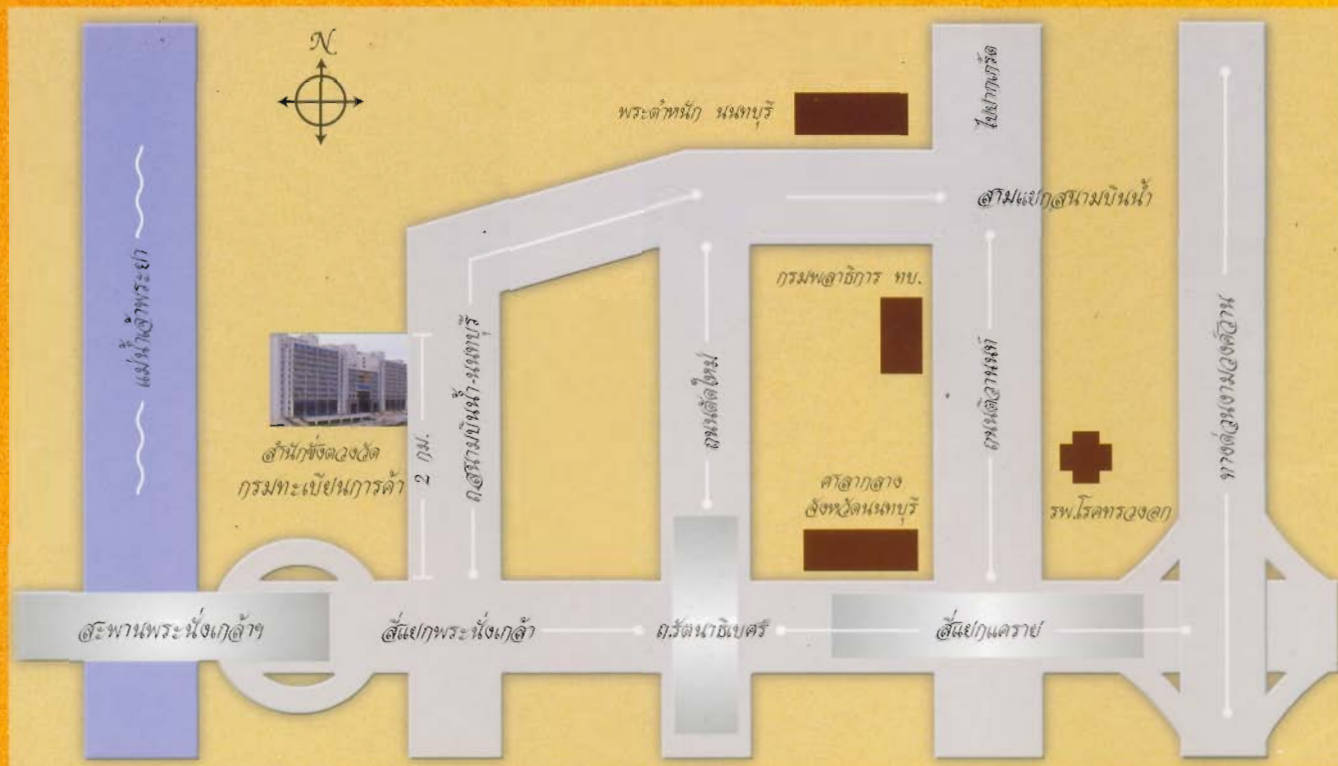
ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมาย
ซึ่งดองวัด

1995
Thailand applied to be a corresponding member of Interna-
tional Organization of Legal Metrology (OIML)

พ.ศ. ๒๕๕๒

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระเจ้าอยู่หัวได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา "พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดองวัด พ.ศ.
2542" ขึ้น และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่
116 ตอนที่ 29 ก วันที่ 21 เมษายน 2542 ซึ่งมีผลให้บังคับ
เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม 2542 เป็นต้นมา

1999
The King Bhumibol Adulyadej was graciously pleased to enact
the "Weights and Measures Act, B.E. 2542", and the Act was
promulgated in the Government Gazette, Royal Decree Version,
Volume 116, Part 29 a, dated 21 April 1999, that was
effective since 18 October 1999.

สำนักงานกลางจัดองจัด กรมทะเบียนการค้า

44/100 ถนนสุขุมวิท ต.บางกระดี่ อ.เมือง อ.นครบุรี 11000 โทร. 0 2547 4355-63 โทรสาร 0 2547 4356

www.cbwmthai.org , www.thairegistration.com